

IV. RiTA'ların İşleyişi

RİTA'da kimler var?

- **Her şubenin doğal bir RİTA'sı var:**
 - Sınıf (rehber) öğretmeni
 - Rehber öğretmen
 - İlgili müdür yardımcısı

- **RİTA ne zaman toplanır?**

- Sınıf öğretmeni ya da sınıf rehber öğretmeni RİDEF taramalarını tamamladıktan sonra riskli koşulların varlığı görülen öğrenciler için toplanır.
- Taramalar dışında bilgi sahibi olunan riskli bir koşul doğduğu anlaşıldığı zaman bir an önce yönlendirme yapmak için toplanır.
- RİTA toplandığında teker teker konuşulması gereken öğrencileri bir bir ele alır.

RİTA'nın amacı

- Risklere olabildiğince önceden müdahale edebilmek için erken dönemde tespit sonrası **gerekli yönlendirmeleri yapmak** için toplanır.
- Bu toplantıda öğrenci ile ilgili koşullara ilişkin **kim, hangi eylemi gerçekleştireceği açık bir şekilde belirtilerek bir plan** yapılır.
- Planın takibine yönelik bir takip toplantısı zamanı planlanır.

Yönlendirme

- **Okul içi kaynaklara örnekler:**
 - Psikolojik danışma için PDR/rehber öğretmen
 - Okuldaki sosyal etkinlikler
 - Eğitim desteği
 - Aile/Öğrenci ile daha yakından görüşme
 - 7-19 Anne eğitimleri
- **Okul dışı kaynaklara örnekler:**
 - Maddi koşullar için SYDV, belediye gibi
 - Gençlik merkezi
 - Ergen danışma merkezi

Örnek vaka:

6. sınıf öğrencisi olan Ayşe'nin annesi geçen sene ölmüş. Babası, yaşlı babaanne ve dedesi ile birlikte oturuyor. Maddi durum çok parlak değil. Baba ile öğretmen çok kolay görüşme ayarlayamıyor. Ayşe'nin başarısında düşüş var, akranlarla anlaşıyor, içe kapanık/endişeli, öğretmen endişeli, okulla bağları zayıflıyor gibi görünüyor.

Öğrenilmesi gerekenler

- Ayşe'nin annesinin ölüm süreci ve yas sürecine ilişkin koşullar, Ayşe'nin ve ailedeki diğer fertlerin yas sürecinde nerede olduğu, annenin ölümü sonrasında oluşan koşullar ve değişimler nelerdir?
- Ailenin maddi koşulları, babanın iş koşulları nelerdir? Yaşadıkları evin/ortamın genel koşulları neler?

- Evde Ayşe'ye ebeveynlik rolleri kimler tarafından ne kadar yeterli olarak verilebiliyor? Zorlayıcı koşullar neler? Babanın, babaanne ve dedenin fiziksel ve psikolojik durumu nedir?
- Ayşe'nin son dönemlerdeki okul ile ilişkisi, kendini okulda nasıl hissettiği, kendini akademik olarak nasıl gördüğü, okulda zorlandığı şeyler ve yardım istediği şeyler neler?

- Ayşe'nin arkadaş çevresinde kimler var, genel olarak arkadaşlarıyla ilişkileri nasıl? Olumlu ilişkileri var mı?
- Ayşe'nin genel psikolojik, davranışsal durumu nedir? Bugün ve gelecek le ilgili kaygıları neler?
- Ayşe'nin kendi gözüyle neleri sorun olarak görüyor ve ne tür bir yardım istiyor?

Öğrenmek için yapılması gerekenler

- Sınıf rehber öğretmeni öncelikle Ayşe ile koşullarını ve öğrencinin düşüncelerini öğrenmek için **bireysel olarak konuşur.**
- Sınıf rehber öğretmeni Ayşe'nin **babasını okula görüşmeye davet eder** ve babanın gözünden durumu daha iyi anlamak için görüşür.
- Gerekli görülürse **rehber öğretmen Ayşe'yi bireysel görüşmeye alarak** psikolojik süreçlerine dair bilgi edinir.
- Sınıf rehber öğretmeni okuldaki rehber öğretmene Ayşe ile ilgili bilgi verir ve **beraber ev ziyaretini** planlarlar.
- Sınıf rehber öğretmeni ve rehber öğretmen ev ziyareti yaparak hem Ayşe'nin **ev ortamını gözlemlerler** hem de babaanne ve dedenin fiziksel ve ruhsal durumunu gözlemlemiş olurlar.

- Ayşe ve babası ile bireysel görüşmeler ile ev ziyaretinde edinilen bilgiler ve izlenimler sonrasında **Ayşe'nin risk koşulları ve sorun odakları tanımlanır.**
- Sınıf rehber öğretmeni, rehber öğretmeni ve ilgili müdür yardımcısını RİTA toplantısına davet eder.
- RİTA'da Ayşe'nin **sorun odaklarına ilişkin atılması gereken somut adımlar plana yazılır.** Her adımın kimin tarafından yapılacağı belirtilir. Ayrıca planlanan adımlar ve sonuçlarının takibi için ne kadar süreye ihtiyaç olduğu planlanıp, bir sonraki takip/değerlendirme toplantısı planlanır.
- RİTA'daki plan ve adımları sınıf rehber öğretmeni tarafından Ayşe'ye ve babasına bildirilir.

RİSK TAKİP KURULU FORMU:

ÖĞRENCİ ADI: __Ayşe N.____

TOPLANTI

TARİHİ: __12.10.2011____

KURULDAKİ SINIF ÖĞRETMENİ/SINIF REHBER ÖĞRETMENİ: _____Nermin
Y._____

KURULDAKİ MÜDÜR YARDIMCISI: _____Murat
S._____

KURULDAKİ PSİKOLOJİK DANIŞMAN: _____Fatma
B._____

ÖĞRENCİ AÇISINDAN RİSKLİ OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN KONULAR:

1. Ayşe'nin anne kaybı ile ilgili ve ona eklenen diğer psikolojik sorunlarına bağlı olumsuz değişimler (depresif özellikler, arkadaş çevresi ile uyum sorunları)
2. Okul ile bağlarının zayıflaması
3. Ayşe'nin bakımından sorumlu kişilerin ona gerekli bakımı vermede zorluğu
4. Ailenin maddi koşullarının yetersizliği

ÖNERİLEN PLAN:

- 1.** Ayşe'nin danışmanlık desteği alması – Psikososyal eğitim modülünün bireyselde uyarlanması ve rehber öğretmenin en az 1 dönem Ayşe'yi haftalık bireysel görüşmeler ile danışmanlık vermesi.
- 2.** Ayşe'nin dersleriyle ilgili yaşadığı sorunları azaltmak için akran desteği sunulması, zorlandığı derslerin öğretmenlerinden ek destek alması, etüd çalışmalarına katılması sınıf rehber öğretmeni tarafından organize edilecek.
- 3.** Ayşe'nin olumlu sosyal çevre edinmesi ve kendini geliştirmesi için rehber öğretmen tarafından Yunus Emre Gençlik Merkezi'ne gitmesinin sağlanması, ayrıca okulda ilgilendiği diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılması.
- 4.** Ayşe'nin ailesinin maddi koşullarının iyileştirilmesi için müdür yardımcısı tarafından Kaymakamlık SYDV'na yönlendirilmesi.
- 5.** Ayşe'nin babası ile rehber öğretmen tarafından destek çalışması yürütülmesi.

PLAN TAKİP SÜRECİ: (Sorumlu kişi: _____ Nermin
Y. _____)

Tekrar toplanma

zamanı: _____ **12.11.2011** _____

PLAN TAKİP TOPLANTISI: TARİH: _____

SONUÇ:

- ☐ **SORUN ÇÖZÜLDÜ**
- ☐ **SORUN ÇÖZÜLMEDİ, İZLENMESİ KARARLAŞTIRILDI**
- ☐ **SORUN ÇÖZÜLMEDİ, MOBİL EKİBE YÖNLENDİRİLMESİ KARARLAŞTIRILDI**

ÖNDEĞERLENDİRME EKİBİN ARANMA TARİHİ: _____

KİMİNLE

GÖRÜŞÜLDÜ: _____

Yönlendirme kılavuzu

- El kitaplarında bulunan YILDIRIM ilçesi ve BURSA ili için ulaşılabilecek hizmetler listesi hazırlanmıştır.
- Bu kılavuz sayesinde RİTA'da hazırlanacak plan için gerekli yönlendirme bilgileri kolaylıkla ulaşılabilecektir.

Ön Değerlendirme Ekibine Yönlendirme

- Okulda çocukların içinde bulundukları risklere ilişkin yapılacak birçok çalışma bulunmaktadır.
- Çocuğun öğretmenleri, rehber öğretmen ve müdür yardımcıları/müdür tarafından önemsendiğini görmesi, ilgilenildiğini hissetmesi çoğu zaman çalışmalar için önemli bir altyapı sağlamış oluyor.

Ön Değerlendirme Ekibini çağırmadan önce yapılması gerekenler:

- RİTA'nın toplanmış olması
- RİTA'da hazırlanmış olan plan doğrultusunda çalışmaların yapılmış olması
- Yapılan çalışmalara karşın olumlu bir sonuç alınamaması ya da daha ciddi risklerin varlığından haberdar olmak koşullarında Ön Değerlendirme ekibine başvurulabilir.

Ön Değerlendirme Ekibine yönlendirme koşulları (Çoklu Risk)

- ***AİLE HİÇ BİR ŞEKİLDE İŞBİRLİĞİ YAPMIYOR İSE***
- ***Aile yapısında ciddi sorunlar varsa*** (ebeveynlerden biri ölmüş, ebeveynlerden biri terk etmiş, boşanma/ayrılma yaşanmış ise, üveylik durumu var ise ya da aile içinde ciddi anlaşmazlıklar, şiddet var ise)
- ***Ebeveynlerin birinde ya da birinden fazlasında ebeveynlik fonksiyonlarını yerine getirebilmeyi engelleyen durumlar var ise*** (ağır psikiyatrik tablo (depresyon, şizofreni gibi), madde kullanımı ya da riski, ebeveynlerden birinde ciddi zeka geriliği)
- ***Maddi sorunlar var ise*** (ebeveynler işsiz, düzensiz çalışıyor ya da aileye gelen gelir en temel ihtiyaçları karşılamak için yeterli değil ise)

- ***Ebeveyn çocuk yetiştirme konusunda bilgisiz ve zorlanıyor ise*** (örneğin, çocuğun özelliklerinin ebeveyn tarafından yeterli düzeyde anlaşılmadığı ve uygun şekilde davranılmadığı izlenimi var ise)
- ***Ebeveynin çocuğu ile gerekli düzeyde ilgilenemediği ya da ihmal etme riski bulunduğu izlenimi oluşmuş ise*** (ebeveyn ile çocuk arasında olumlu bir ilişkinin olmadığı görülmüş ya da düşünülmekte ise, çocukların yeterince ebeveynleri tarafından gözetim almadıkları inancı oluşursa, çocuğun kronik bir rahatsızlığına yeterli düzeyde gerekli tıbbi bakım verilmiyor ya da hekim tarafından takip edilmesi sağlanmıyor ise)

- ***Ebeveyn çocuğunun okula gitmesi konusunda destekleyici bir tavır içinde değil ise (çocuğun okula gitmesi için gerekli destek sunulmuyor ya da okuldan aile içinde başka çocuk ya da yetişkinlere bakım vermek için alınma riski var ise)***
- ***Aile içinde yakın dönemde ciddi kayıplar gerçekleşip aile bireyleri bu konuda yeterli başetme kapasitesi sergileyemiyorsa***